

Osmanlı'nın Fetih Politikaları

Osmanlı Devleti fethettiği topraklarda kalıcı olabilmek için **iskân**, **istimalet**, **vakıf-imaret** ve **kolonizatör dervişler** politikalarını uygulamıştır.

1 İskân Politikası

- Anadolu'dan fethedilen bölgeye nüfus yerleştirme
- Amaç: bölgenin Türkleşmesi
- Sürgün: ceza değil, planlı yerleştirme

2 İstimalet Politikası

- Halkın din ve mülkiyet haklarına dokunmama
- Vergi yükünü ağırlaştırmama
- Amaç: direnişsiz kabul

3 Vakıf-İmaret Sistemi

- Cami, imaret, medrese, han, hamam yapımı
- Vakıf: mal varlığının kalıcı hizmete tahsisi
- Şehir hayatını canlandırır

4 Kolonizatör Dervişler

- Tekke ve zaviye kurma
- Sosyal ve dinî hayatı örgütleme
- Kırsal alanda etkilidir

5 Hafıza Tekniği

- İSTİMALET = İSTEK (gönül kazanma)
- İSKÂN = İNSAN (nüfus yerleştirme)
- İkisi birbirini tamamlar

Dört Politika Karşılaştırması

Politika	Ne işe yarar?	Örnek uygulama
İskân	Nüfus yerleştirir	Anadolu'dan Rumeli'ye Türkmen yerleştirme
İstimalet	Gönül kazanır	Din ve mülkiyet haklarına dokunmama
Vakıf-imaret	Şehri canlandırır	Cami, imaret, han yapımı
Kolonizatör dervişler	Sosyal-dinî hayatı örgütler	Tekke, zaviye kurma

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Osmanlı'nın Fetih Politikaları: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 · POLİTİKA TANIMA

"Fethedilen şehirde halkın ibadethanelerine dokunulmadı, vergi ağırlaştırılmadı." Hangi politika anlatılıyor?

- 1 Din ve vergi hakları korunuyor
- 2 Nüfus yerleştirmeden söz edilmiyor
- 3 Halkın gönüllü kazanılıyor

Cevap: İstimalet politikası.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 · POLİTİKA TANIMA

"Anadolu'dan getirilen Türkmenler Rumeli'deki boş topraklara yerleştirildi." Hangi politika anlatılıyor?

- 1 Nüfus bir bölgeden başka bölgeye taşınıyor
- 2 Yerli halkın haklarından söz edilmiyor

Cevap: İskân politikası.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 · İSKÂN-İSTİMALET AYIRIMI

"Sürgün edilen halk yeni bölgede üretime başladı." ile "Yerli halkın vergisi eski döneme göre artırılmadı." cümlelerini eşleştir.

- 1 İlk cümle nüfus hareketini anlatır: iskân
- 2 İkinci cümle gönül kazanmayı anlatır: istimalet

Cevap: Birincisi iskân, ikincisi istimalet.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 · VAKIF-İMARET İŞLEVİ

"Şehre yapılan imarette ihtiyaç sahiplerine ücretsiz yemek veriliyor." Bu yapı hangi sistemin parçasıdır?

- 1 İmaret, vakıf tarafından finanse edilen bir yapıdır
- 2 İşlevi ihtiyaç sahiplerine yemek dağıtmaktır

Cevap: Vakıf-imaret sistemi.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 · KAYNAK TÜRÜ AYIRT ETME

Bir metin, olayın askerî, ekonomik ve toplumsal nedenlerini birlikte tartışıyor. Bu metin hangi kaynak türüne aittir?

- 1 Metin tek bir bakış açısıyla sınırlı değil
- 2 Çok yönlü neden analizi yapılıyor

Cevap: Modern bir tarihçinin değerlendirmesi.

MİNİ TEST

Osmanlı'nın Fetih Politikaları: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Anadolu'dan Rumeli'ye planlı nüfus yerleştirme hangi politikadır?

- A) İstimalet B) İskân
C) Vakıf D) Kolonizatör dervişler

3. Cami, imaret, medrese, han ve hamam yapımını hangi sistem finanse eder?

- A) Vakıf B) İskân
C) İstimalet D) Tekke

5. Aşağıdakilerden hangisi istimalet politikasının amacıdır?

- A) Nüfusu yeni bölgeye taşımak
B) Tekke kurmak
C) Şehre han ve hamam yapmak
D) Halkın direnmeden yönetimi kabul etmesini sağlamak

7. İmaretin temel işlevi nedir?

- A) Askerî eğitim vermek
B) İhtiyaç sahiplerine ücretsiz yemek dağıtmak
C) Vergi toplamak
D) Nüfus kaydı tutmak

9. Bir olayı çok yönlü nedenlerle, kronikçi ve seyyah anlatımını karşılaştırarak değerlendiren kaynak türü hangisidir?

- A) Dönemin kronikçisi B) Bir seyyah
C) Modern bir tarihçi D) Bir vakıf kaydı

2. Halkın din ve mülkiyet haklarına dokunmadan gönlünü kazanma politikasına ne denir?

- A) İskân B) Tımar
C) İstimalet D) Sürgün

4. Tekke ve zaviye kurarak sosyal-dinî hayatı örgütleyenler kimlerdir?

- A) Seyyahlar
B) Kronikçiler
C) Kolonizatör Türk dervişleri
D) Sipahiler

6. "Sürgün" yöntemi iskân politikasında neyi ifade eder?

- A) Planlı nüfus yerleştirme B) Yalnızca cezalandırma
C) Vergi affı D) Tekke kurma

8. Vakıf kurumu hakkında hangisi doğrudur?

- A) Yalnız dinî işlev taşır
B) Yalnız seyyahlar kurar
C) Sadece orduya aittir
D) Han ve hamam gibi ekonomik yapıları da finanse eder

10. İskân ile istimalet arasındaki temel fark nedir?

- A) İskân nüfusla, istimalet gönülle ilgilidir
B) İkisi aynı şeydir
C) İkisi de sadece vergiyle ilgilidir
D) İkisi de dervişlerle ilgilidir

Cevap anahtarı

1. B · Nüfus yerleştirme iskân politikasıdır.
3. A · Bu yapılar vakıf sistemiyle finanse edilir.
5. D · İstimaletin amacı direnişsiz kabuldür.
7. B · İmaret, ihtiyaç sahiplerine ücretsiz yemek veren vakıf yapısıdır.
9. C · Çok yönlü neden analizi modern tarihinin değerlendirme biçimidir.

2. C · Gönül kazanma istimalet politikasıdır.
4. C · Tekke ve zaviyeleri kolonizatör Türk dervişleri kurar.
6. A · Sürgün burada ceza değil, planlı yerleştirme aracıdır.
8. D · Vakıflar dinî yapılar kadar ekonomik işlevli yapıları da finanse eder.
10. A · İskân nüfus yerleştirir, istimalet halkın gönlünü kazanır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/10-sinif-tarih-osmanli-devletinin-fethettigi-topraklarda-kalici-olabilmek-icin-izledigi-politikalar-konu-anlatimi